

Heinrich Christian Tielcke

Programma, Quo Rector Universitatis Rostochiensis, Henricus Christianus Tielcke/ Phil. & I. U. D. Eloqu. P. P. Ad Solennitatem Novae Pentecostes rite expendendam, & pie celebrandam Cives Academicos decenter hortatur : [P. P. Sub Sigillo Rector. ipso Pentecostes Festo Anno 1695.]

Rostochii: Wepplingius, [1695]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn734008554>

Druck Freier  Zugang





T. 512.

1695. Pfingsten

~~M 1236. 70.~~

1695

PROGRAMMA,
Qvô
RECTOR UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS,
HENRICUS CHRISTI-
ANUS Giesecke/
Phil. & J. U. D. Eloqv. P. P.
AD SOLENNITATEM
NOVÆ PEN-
TECOSTES

rite expendendam, & pie cele-
brandam

Cives Academicos decenter hortatur



ROSTOCHII.

Typis JOHANNIS WEPPLINGII, Academia Typographi.

M. 1256 70



DEUS, ter maximus antiquitus etiam, sui nominis cultum in tantum splendoris pro-
vexit, ut judaicus populus vix ullâ re clarius,
quam Feriis Divinitus ordinatis, singulari ri-
tu & sanctimonia celebrandis, à colluvione
quarumlibet gentium discerneret. Fir-
mant hoc, præter Festa hebdomadaria, tot menstrua,
anniversaria, septennia, jubilæa. Inter Sacratos ejusmodi
dies, quos DEUS honori suo augendo constituit,
eminet vetus pentecoste, cujus servandæ necessitatem
severa DEI voluntas imposuit judæis, non in memoriam le-
gis promulgatæ, ut *Augustinus*, alios veteris Ecclesiæ Antisti-
tes in eo secutus, contendit, sed ut eo tempore, quo in calidis
regionibus falx in segetem mittebatur, Sacrificium primi fru-
ctus cibarium, solenniter coram DEO elevatum, in usum Sa-
cerdotum cederet, vid. *Wolfgang. Franz. in Interpr. Sacr. Scr. Orac. n. l.* Plenius hæc cognoscuntur, facta collatione *Exod. 23. v. 24. c. 34. v. 18. cum Lev. 23. v. 15. Num. 28. v. 26.* Sed, Festo illo antiquato, novi. donorum cœlicorum pleni, memo-
ria hodie occurrit. Hûc collimantia solitâ gravitate edisserit
spiritus *Act. 2. v. 1. 2. seqq.* Attendimus hic (1) Apostolos
inter preces ardentissimas, unanimiter fufas, promissum Spi-
ritus Sancti solamen expectantes, *v. 1. add. v. 14. c. 1.* Sanctis-
simum Numen seriò detestatur *Bartholomæus Matth. 6. v. 7.* qua
peccatorum sensibus penitus obfiti, ac mundi quisquiliis scaten-
tes sine attentione, sine fidei æstu idē bis vel ter demurmurant,
& longè coordinatâ notionum serie se ipsos fatigant. Ita efferis
moribus precantes, divinæ iræ documenta accelerando, de-
bitum ferociae supplicium luent, insimul nihil obtinentes.
Optimè *Augustinus: Si fides in Christum deficit, oratio perit. Sed
quorum oratio (verba sunt Nysseni) est conversatio ac sermocinatio
cum DEO, eorumque, quæ concupiscuntur, certa fides; qui, in aquilæ
morem,*

morem, ad cœlestia evehuntur; qui instant precibus, ab sq̃ fluctuatione oneri illi, qṽod fortassis persentiunt, non succumbunt, sed inter medios fluctus stat vigetq̃; altissimis gratiæ ac fidei radicibus defixa spes, tacta qvidem, sed non dimota, non perfracta, non everſa. Paulo ante lethiferis conclusa, & variè pressa pectora per angustos obstructosq̃; meatus, ac per januas, potentissimâ DEI manu referatas, erumpunt interclusum Spiritum recipientes. *Sic ascendit precatio, descendit DEI misericordia*, loquente *Augustino Serm. 226. de temp.* Hanc precandi artem probè callentes discipuli, amotis cœteris, ipsi, citra trepidationem, necessitates, qvibusangebantur, DEO revelabant, sociatis votis Spiritus Sancti dona expetentes, ut propriæ, potissimum verò Ecclesiæ saluti prospicerent. Viguit mos apud Gallos & Hispanos, ut Generosi à summa potestate precibus flagitarent illa, qvibus instructi à perniciē provinciās tuerentur, earumq̃ facultates extollerent; haud absimili modo Apostoli vires suas cœlestibus bonis donisque exasciandas, in publicum emolumentum, DEO devovent. Hi viri imbecillitatis humanæ, & impuræ labis memores horrent naturam fœtidam, tot subinde lapsibus obnoxiam, despiciunt virtutum umbram, quæ hoc seculo tantoperè nonnullos, gratia cœlesti cassos, viriumq̃; opinione tumefactos agit, ut se tanquam omnigenæ integritatis & perfectionis exemplaria qvovis elogio commendent. Ad præpotentem DEUM Apostoli adstricto obsequio confugiunt rati tantam malorum molem, quæ ipsi aliq̃; premebantur, cervicibus non depelli, multum studii & operæ in debellandis Ecclesiæ infensissimis hostibus gratis collocari, & salubres animorum epistolæ indignè adhiberi, nisi divinitus in corda immissa gratia imbecillitatem humanam juvaret. Hinc oblii illorum, quæ mentes, Judæorum tyrannicam fraudem expendentē confundere, quæ fiduciæ semina evellere poterant, supplices ad

ces ad DEUM advolvuntur. Precando murum obducebant,
Ezech. 22. 30. in quo prominebat turris valida, nomen Do-
 mini, *Prov. 18. 10.* En egregium hujus muri fundamen & sta-
 bilimentum, innuo angularem lapidem, Jesum Christum,
Eph. 2. v. 21. Qvis inficiabitur omnimodam salutem ex illa
 pependisse precatione, ad quam cœlestis lingua, Spiritus S.
 concitabat corda, qui exin orare & gemere in piis dicitur,
Rom. 8. 26. Gal. 4. 6. Qvis autumaret preces illas, quibus robur
 indidit specialis Christi intercessio, ad electos & Apostolos
 restricta, *Job. 17. v. 9.* optabili fructu ullatenus carere
 potuisse? Inde (2) preces seqvebatur visibilis Spiritus S. effusio,
 vid. *v. 2.* Spiritus effunditur *ἐν τῷ ὄντι*, & venti ministerio. Egre-
 gia est Spiritus exhibiti & venti exhibentis analogia. Licet
 generaliore venti indolem definitio ejus sistat, leg. *Arist. 1.*
Met. c. 13. ausim tamen adstruere sophum, erudite & subtili-
 ter de meteoris cunctis disputantem, intelligentiæ venti, ejusq;
 specialioris naturæ expertem esse, quod ipsum sat clarè com-
 probat Jesus, *Job. 3. v. 8.* Et quam mens ideam de Spiritus S.
 processione formabit? naturæ indagine hic quæpiam scisci-
 tans brevi se ipsum delultoriæ levitatis arguet. *Notat Augustinus*
qv. 55. sup. Exod. philosophos quædam de patre & Filio (quæ hau-
 lerant ex sacro codice, vel Theologorum scriptis) tradidisse,
 mysterium verò de Sancto Spiritu penitus reticuisse. Ven-
 tus aliquoties gratiæ fuit vehiculum. Ventis adducebantur
 coturnices, *Num. XI. 31.* Venti pinnis quasi vehebatur DEUS,
 presso Davidi succurrens, hostesq; fundens, *2. Sam. 5. 24.*
 Quicquid gratiæ in nos redundat Spiritus S. ope effunditur.
 Hujus auxilio, & unico ductu, convertimur, justificamur,
 renovamur. Hic ille Spiritus, qui operatur velle, hic ille Spi-
 ritus, qui perficit cœptum bonum opus usq; addiem J. C.
Phil. 2. 13. Rom. 8. 14. & 26. Phil. 1. 6. Hinc omnia à renatis edita
 opera Spiritus dicuntur, *Gal. 5. 22.* Non sine salis grano
 B. Lutherus

B. Lutherus Spiritum S. assimilat vento, mare rubrum exsic-
 canti, & Israëlitis aditum in sanctas terras pandenti, *Tom. 1.*
Isleb. fol. 358. Transeant adumbrationes aliæ. Spiritus effu-
 sus conspicitur in lingvis igneis divisis, *v. 3.* Non ipsæ Apo-
 stolorum lingvæ ignitæ & disiectæ cernebantur, quæ mens
 est quorundam, sed flammæ igneæ, lingvarum figuris non ab-
 similes discipulorum capitibus inhærebant. Quem in sensum
Dn. Erasm. Schmid. in annot. ad b. l. Apostoli viderunt lingvas ignea-
as (five flammulas ignis in specie lingvarum) super unumquemq; in
suo cœtu distribui, quibus, nempe flammulis singulis Spiritus S.
mysticè conjunctus fuit. Add. B. Calov, in Bibl. Illust. ad b. l. Ignis
Physicus elementum est purissimum, Aristoteles 2. de gen. c. 3.
1. 16. & 23. add. Lib. 4. de cœlo c. 4. Nihil sanè reperio perfectius,
 nihil purius Sancto Spiritu. Perfecti encomio decoratum,
 propius cum spiritu collatum vilescit. Omnes gratiæ lumine
 collustrati stupemus puritatem spiritui essentialem, stupemus
 sanctitatem ejus influxu inductam, veneramur in utraque
 excellentiam, miramur utroque; Perfectionem, licet disparem.
 Ignis laudat Dominum, *Pf. 148. 8.* Qvis mentem lingvamve
 divinis elogiis dicabit, qvis Jesum Dominum deprædicabit ni-
 si spiritus aurâ afflatus, ejusq; donis vallatus? Preces, quibus-
 libet vocum pigmentis refertæ, citra spiritû, sordent Deo. Ignis
 inflammat, urit, ad interiora penetrat, liqvescit, ita & Sanctus
 Spiritus. Ob has aliasq; rationes comparuit S. Spiritus sub
 ignis specie. Obtigit hic flaminis baptismus in ædibus domui
 Caiphæ proximis, si fides habenda *Adrichomio, in descriptione*
hierosolymæ, num. 6. Ita nimirum Caiphas omnium primo ru-
 entis fiatus & cœlitus delapsi ignis horrore obruitur. Qvod
 attigisse sufficiat. Sequitur (3) mirifica Apostolorum me-
 tamorphosis, *v. 3. & 4.* Omnes dicuntur Spiritu repleti. Licet
 Apostoli antea non caruerint Sancto Spiritu, tunc temporis
 tamen majoribus cœperunt resplendere donis, dono ni-
 mirum

mirum infallibilitatis in docendo, invictæ fortitudinis & profundioris scientiæ, *Walsh. in Harm. Bibl. ad b. l. p. m. 906.* Impletur jam benignè promissum *Matth. X. 19. Nolite cogitare quomodo aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini.* Ad Charismata hæc spectat lingvarum donum, quo pollentes discipuli Christi, intra 30. annorum curriculum, norante *Chrysostomo ad 24. Matth.* omnes totius orbis incolas salutiferam de Jelu doctrinam docuerunt. Instruebantur Apostoli potestate miracula edendi, *Marc. 16. 17. & c. 18. 20. &c.* potestas illa non qualitas erat Apostolorum naturam simpliciter afficiens, ac si ex in, pro lubitu, opera humanas vires exsuperantia edere valuissent, sed miraculosa fuit fides, subinde precib9 accendenda, quâ deficiente ipsa defecerunt miracula. Non ineleganter plura huc pertinentia tradit aliquando minùs lucens, & hinc cum judicio legendus Stella. Videatur *Tractatus ejus Exeg. in cap. 9. Luc. T. I fol. m. 420. b.* Olætam rerum faciem! o miram metamorphosin! Piscatoribus aliisq; inferioris subsellii Viris tantum gratiæ impertitur spiritus, ut egregiè in sublimiori munerum apice enitescere queant. Longiùs prosperitas hæc à proceribus abest, quia debilioris fortunæ homines cluunt. *Ita elegit DEUS non potentes, non nobiles, sed qui stulti videntur mundo 1. Cor. I. 27.* Notanter *Ambrosius in 6. Luc.* Adverte cœleste consilium, non sapientes aliquos, non divites, non nobiles, sed piscatores & publicanos, quos dirigeret elegit DEUS, ne traduxisse prudèntia, ne redemisse divitiis, ne potentiæ nobilitatisq; auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videretur: ut veritatis ratio, non disputationis gratia prevaleret. In eundem sensum *Augustinus in Job tract. 7.* Volens Christus superbiorum cervices frangere non quæsit per Oratorem piscatorem, sed de piscatore lucratus est Imperatorem. Magnus Cyprianus Orator, sed prius Petrus piscator, per quem postea crederet non solum orator, sed & Imperator. Illa sic paucis tradita novæ pentecostes amplius

amplissima & florentissima solennitas nos etiam veræ Ec-
 clesiæ insertos, spissisq; errorum nebulis ereptos concernit.
 Hæc ipsa Charismata, Pentecostes festo discipulis largiter
 communicata, ad hodiernæ lucis conspectum & veritatis
 agnitionem nos reduxerunt. Innocuâ ergo vitâ DEUM,
 quoad imbecillitas humana patitur, colamus, & academicæ
 celebritatis famam adaugeamus. Altiùs mente volvamus &
 revolvamus Apostolici cœtus imaginem, concordiam nos
 docentem, unanimiter enim congregati erant. Ecce! quos ira
 non accendebat, quos disceptatio non concitabat, quos diffi-
 dum non distrahebat Sanctus Spiritus irrigat. Hos ipsos ra-
 pidior ira, si unda ejus suffocasset corda, facile exitiosis gur-
 gitibus submergere potuisset. Evellamus ergò iræ fibras, e-
 vitemus vindictam ejusq; intemperiem. Generali vocatione
 ad Christianismum jubemur proximo condonare, & ultionis
 affectum reprimere. His consona plusculis suggerit Lucas
Ostender in majoribus paraphasibus ad Matth. c. 18. v. 21. Quam
clare nos instruit Jesus Luc. 17. 3. & 4. si septies frater tuus in
die peccaverit in te, & septies, eodem die, conversus fuerit ad te,
dicens pœnitet me, remitte illi Optimè Monachus Bernhardus:
Illustre est exemplum virtutum, Christiano convenientium, cum ani-
mum læsum non vindictæ cupido excruciat, cum, ad placitum DEI,
patienter condonamus illis, qui nostrâ facilitate sunt abusi. Et pau-
cis interjectis: Reconciliatio, nulla coactione extorta, primum &
precipuum Christianæ obedientiæ est argumentum. Certè dum
 DEUS & homo, homo & homo vinculis fidei & Charitatis
 confringuntur nitida Christianismi facies resplendet. Expe-
 tit Creatura quæcunque cum Archetypo conformitatem,
 hanc dilectionis & concordie studium, mirum in modum,
 inducit, stabilit, adimplet. Non iræ sed prudenter pacis cu-
 pidus ubivis, si dextra fuerint judicia, gloriæ messem colligit,
 tanquam verum Sancti Spiritus organum. *Sanctissimo huic*
Spiritu

Spiritui, supremo pacis auctori, submissas debemus gratias,
 quod Duorum, ex amplissima Facultate Philosophica,
 Professorum (Quos inter, occasione alicujus Disputationis,
 A. 1694. die 12. Dec. ventilata, suborta videbatur contro-
 versia) sic disposuerit animos, ut Alter, qui PRÆSIDIS offi-
 cio erat defunctus, ex disputandi prolata fervore irrita
 voluerit, Alter, qui OPPONENTEM egerat, pacis ergo, in
 data acquieverit declaratione, Uterq; hac ratione metuendo
 dum omne scandalum averterit. Omnino decet juventutem
 academicam talium Virorum, gravissimis vitæ exemplis æq;
 ac præceptis prælucentium, vestigia premere, concordiam,
 quæ admodum Christianum decorat, amplexari, iramq; trucu-
 lentiam illam feram, ut dicitur Chrysostomo, T. 1. fol. 6. in Gen.
 compescere. Vidimus Apostolos serio precantes, nosq; opti-
 mo exemplo ad haud absimilia invitantes. Thus precum
 DEO quam gratum! Dabitur, dabitur spiritus ritè orantibus.
 Longa est, quæ existit, longior, quæ imminet malorum series.
 Oremus! Preces fervidæ perniciem summam latèq; diffu-
 sam haud raro, ut comprobant historiarum monumenta,
 sustulerunt, hæ DEUM infensum pacarunt, hæ fluctuantibus,
 discerptis, convulsis proficua obtulerunt media, hæ Societates,
 civitates regiones omnimoda prosperitate instruxerunt, ut
 paulo ante pressa & ferè extincta salus pristinam nitoris glori-
 am receperit. Contra, precationis intermissio quanta seignibus
 conflavit pericula! Christianis ergo suspiriis, lachrymisq; inde
 defluentibus divinæ iræ ignem restingvamus, nostrisq; terris
 consulamus. Ite, C. O. Ite, fausto pede, ad sacra, & sedula
 effusi Spiritus S. meditatione, ac donorum cœlestium de-
 siderio accensi celebrate ferias Pentecostales!

P. P.

Sub Sigillo RECTOR. ipso Pentecostes Festo
 Anno 1695.

amplissima & florentissima solennitas
 clesiae infertos, spissisq; errorum nebulis
 Hæc ipsa Charismata, Pentecostes
 communicata, ad hodiernæ lucis
 agnitionem nos reduxerunt. Inno-
 quoad imbecillitas humana patitur,
 celebritatis famam adaugeamus. Al-
 revolvamus Apostolici cœtus imagi-
 docentem, unanimiter enim congrega-
 non accendebat, quos disceptatio non
 dium non distrahebat Sanctus Spiritus
 pidior ira, si unda ejus suffocasset cor-
 gitibus submergere potuisset. Evella-
 vitemus vindictam ejusq; intemperie
 ad Christianismum jubemur proximo
 affectum reprimere. His consona p-
Osiander in majoribus paraphasibus ad
 clarè nos instruit Jesus Luc. 17. 3. & 4.
die peccaverit in te, & septies, eodem die
dicens pœnitet me, remitte illi Optimè
Illustre est exemplum virutum, Christiano-
rum læsum non vindictæ cupido excrucia-
 patienter condonamus illis, qui nostrâ faci-
 cis interjectis: Reconciliatio, nulla coactio
 præcipuum Christiana obedientia est argu-
 DEUS & homo, homo & homo vin-
 constringuntur nitida Christianismi fa-
 tit Creatura quæcunque cum Arch-
 hanc dilectionis & concordia studium
 inducit, stabilit, adimplet. Non iræ
 pidus ubivis, si dextra fuerint judicia,
 tanquam verum Sancti Spiritus organum

in veræ Ec-
 concernit.
 alis largiter
 & veritatis
 itâ DEUM,
 academicæ
 volvamus &
 ordiam nos
 ce! quos ira
 , quos diffi-
 los ipsos ra-
 xitiosis gur-
 ræ fibras, e-
 i vocatione
 , & ultionis
 gerit Lucas
 v. 21. Quam
 ater tuus in
 fuerit ad te,
 Bernhardus:
 um, cum ani-
 lacitum DEI,
 usi. Et pau-
 rimarium &
 Certè dum
 Charitatis
 det. Expe-
 rmitatem,
 in modum,
 er pacis cu-
 sem colligit,
 ismo huius
 Spiritui

